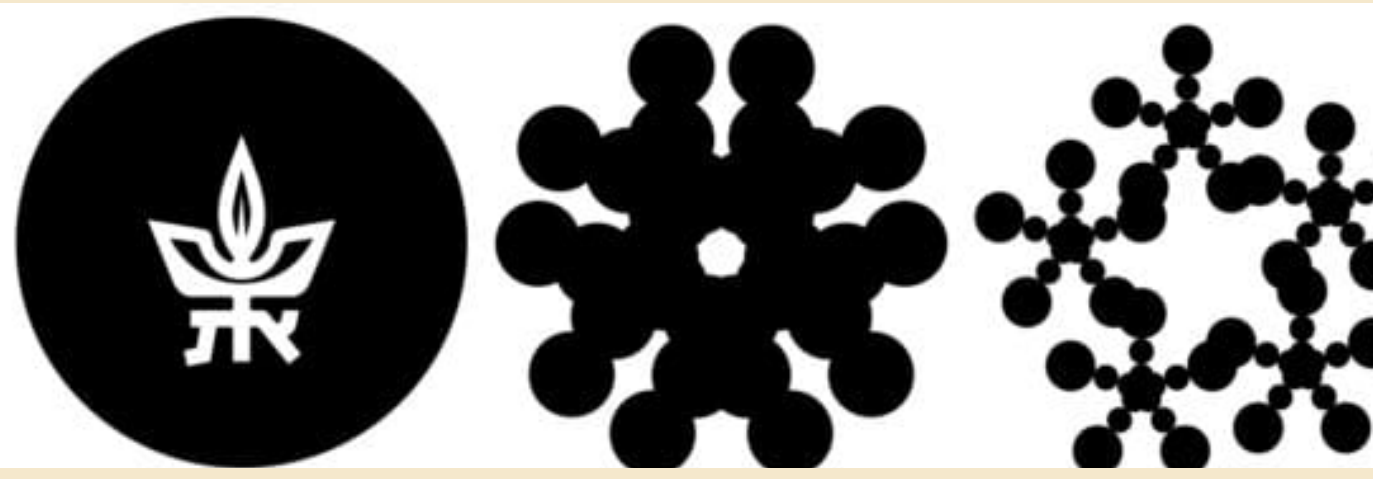

תקווה וייאוש בקהילות החשופות לסכסוך: השוואה בין אוכלוסיות עירוניות וכפריות נעם חזות גושן, פרופ' ברוריה עדיני

רקע

- השפעה פסיכולוגית של אסונות. (Wang & Wang, 2021; Gray et al., 2004)
- תקווה וייאוש כמשאבים פסיכולוגיים משמעותיים בהתמודדות עם משברים. (Snyder C. et al., 2002; Graham, 2024).
- התיישבות עירונית מול כפרית: הבדלים בערכים, הזדמנויות, משאבים וקהילתיות (Jarvis et al., 2016)
- פיגועי טרור ועימותים צבאיים: השפעות פסיכולוגיות בקרב אוכלוסיות אזרחיות המתגוררות בסמוך לגבול (Lahad & Leykin, 2010)

מטרות המחקר

- בחינת הבדלים ברמת הייאוש והתקווה בקו עימות צפוני במלחמת 'חרבות ברזל' בהתאם לצורות התיישבות שונות.
- זיהוי גורמים המנבאים ייאוש ותקווה בקרב תושבי קו העימות הצפוני
- בחינת הקשר בין ייאוש לתקווה.

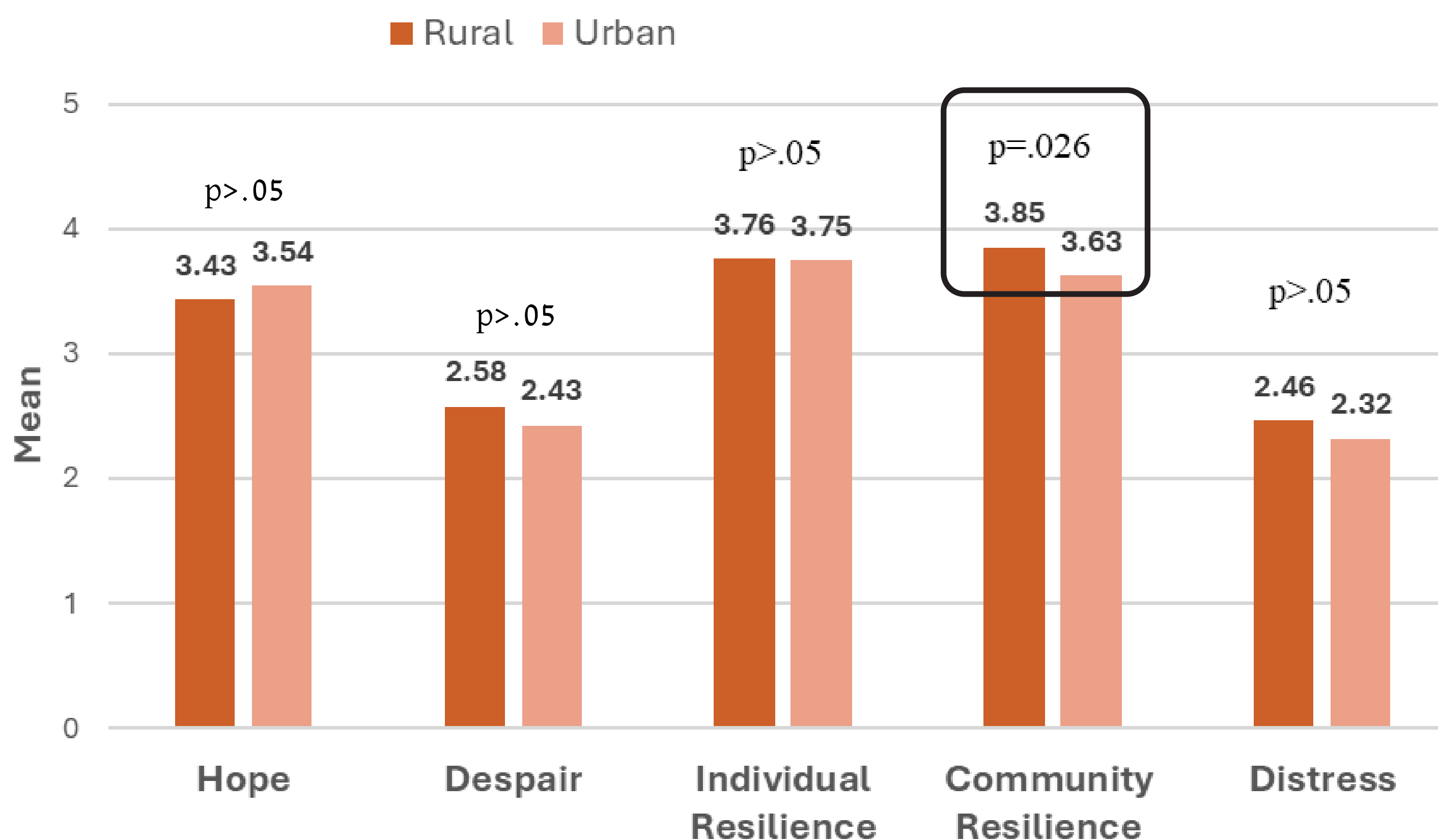
אוכלוסיית המחקר:

- תושבים בקו העימות הצפוני בישראל, בגיל 18 ומעלה, אשר התגוררו ביישובים שלא פונו מבתיים ("sheltered in place") במהלך המלחמה:
- תושבי עיר מרכזית
- תושבי קיבוץ

קשרים בין תקווה לייאוש

- נמצא קשר שלילי מתון ומובהק
במדגם הכולל $r = -0.479, p < 0.001$
- בקהילה הכפרית $r = -0.469, p < 0.001$
- בקהילה העירונית $r = -0.492, p < 0.001$

רמות תקווה, ייאוש, חוסן אישי וקהילתי ותסמיני דחק בקרב תושבים כפריים לעומת עירוניים

גרסיה לינארית לזיהוי גורמים מנבאים של תקווה

Variables	Unstandardized Coefficients		Unstandardized Coefficients		Significance (p value)
	B	Std. error	β	t	
Government support	0.275	0.052	0.390	5.254	0.000
Individual resilience	0.428	0.099	0.317	4.302	0.000
Despair	-0.221	0.083	-0.228	-2.679	0.008
Type of community	-0.261	0.116	-0.149	-2.240	0.026

$R^2 = .0455, F = 13.93, df_{(10,167)}$

גרסיה לינארית לזיהוי גורמים מנבאים של ייאוש

Variables	Unstandardized Coefficients		Unstandardized Coefficients		Significance (p value)
	B	Std. error	β	t	
Distress	0.656	0.076	0.592	8.613	0.000
Hope	-0.183	0.070	-0.178	-2.603	0.010

$R^2 = .0562, F = 17.667, df_{(12,165)}$

דיון

- בניגוד לספרות שמצאה הבדלים במשאבים הפסיכולוגיים בעת שגרה, לא נמצאו במחקר הבדלים בעת מלחמה. (Wiers et al., 2025)
- בדומה לממצאים קודמים, נמצא קשר שלילי בין תקווה לייאוש. (Hagen et al., 2005; Pecchenino, 2015)
- נמצא קשר בין רמת הדתיות לתקווה וייאוש; אמונה מסייעת להתמודדות עם מצבי משבר. (Morgan et al., 2006)
- תמיכה בממשלה קשורה לרמות תקווה ולרמות הייאוש (Chen et al., 2021) (Kaim et al., 2024)

מגבלות

- מחקר חתך
- מדגם מקוון
- איסוף הנתונים תוך כדי מהלך קרבות מואץ

מסקנות

- סוג הקהילה נמצא כמשמעותי בעיצוב תוצאות רגשיות גם בעיתות חירום.
- קיימת מורכבות באינטראקציה בין גורמים אישיים, חברתיים ומבניים בתהליך ההסתגלות הפסיכולוגית בזמן מלחמה.
- יש צורך בהתערבויות מותאמות לפי סוגי יישוב שונים.
- מומלץ לבצע מחקרי המשך בסוגי קהילות שונים ובמגוון אירועי חירום.